

Milion korun pro Eliášku. Kraj podpoří záchranu bývalé továrny na výrobu lustrů

8.10.2025 - Filip Trdla | Krajský úřad Libereckého kraje

Bývalá budova firmy Elias Palme v Kamenickém Šenově, které místní neřeknou jinak než Eliáška, letos slaví 120 let od svého vzniku. Stavba se secesním průčelím postavená v roce 1905 sloužila ve své době jedné z nejvýznamnějších firem v Rakousko-Uherské monarchii. Po ukončení výroby v těchto prostorách v sedmdesátých letech dvacátého století začal objekt nezadržitelně chátrat. Libereckému kraji není současný stav lhostejný, a proto krajsí radní na svém včerejším jednání podpořili záchranu této památky individuální dotací ve výši jeden milion korun.

„Jsem ráda, že po tolika letech začíná obnova Eliášky. V červnu letošního roku vznikl Nadační fond Eliáška, který tamní areál bývalé továrny na výrobu lustrů koupil. Mají v úmyslu tam vybudovat kulturně společenské centrum mezinárodního významu. Moc děkuji za iniciativu především panu Petru Rathovi, držiteli Pocty hejtmána Libereckého kraje, který jako čestný občan Kamenického Šenova, obchodník se sklem a potomek rodiny Lobmeyr za účelem záchrany Eliášky založil roce 2000 Evropskou společnost pro světlo a sklo Light and Glass s cílem vytvořit tam mezinárodní centrum výzkumu skleněných lustrů. Zcela zásadní pro stanovení vize pro Eliášku pak byla diplomová práce architektky Terezy Šváchové z roku 2016. A je to právě ona, kdo je dnes zásadní osobností při plánování obnovy. Nákup Eliášky ze strany nadačního fondu vnímám jako velmi odvážný a vizionářský krok. Je řada lidí, kteří si myslí, že ve stavu, ve kterém se Eliáška nachází, je záchrana čisté bláznovství. Podle mě ale není žádný hnací motor větší, než je odhodlání dosáhnout svého. Jsem si jistá, že lidé, kteří usilují o obnovu areálu v nějaké zajímavé současné podobě, s odkazem na unikátní historii továrny na výrobu lustrů Elias Palme, nejdou za touto vizí nereálně. Právě naopak. Bude to trvat roky – jistě po etapách – ale potenciál, který tento záměr má, je velký,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně hejtmána pro resort kultury a cestovního ruchu.

Krajsí radní na svém včerejším jednání schválili poskytnutí individuální dotace Nadačnímu fondu Eliáška ve výši jeden milion korun. Rozpočet projektu na tzv. nultou etapu záchrany a obnovy areálu budov bývalé továrny na výrobu lustrů Elias Palme na období 2025–2026 činí celkem 1.412.135,58 korun včetně DPH. Dotace od kraje tak tvoří 70,81 % z celkových výdajů.

V následujících etapách chce fond přikročit k nutnému zajištění celého areálu, odstranění náletové zeleně a postupně začít vypracovávat projekt revitalizace. Nedílnou součástí příprav je hledání dalších partnerů, odborníků a podporovatelů, kteří se na obnově tohoto jedinečného místa budou chtít podílet. Všechny následující fáze budou náročné nejen provozně a stavebně, ale hlavně finančně a hospodářsky. Nadační fond chce pro rekonstrukci najít vícezdrojové financování a vypracovat udržitelný provozní model, který bude podporovat multifunkční využití areálu.

Továrna na lustry Elias Palme byla postavena dle plánů kamenicko-šenovského stavitele Adolfa Richtera v roce 1905 z důvodu nedostatečné kapacity původní výroby, kde byly vyráběny lustry již od roku 1849. Objekt byl později rozšířen o další budovy. Areál bývalé továrny představuje architektonicky a urbanisticky pozoruhodné dílo, které svým umístěním vytváří důležitou dominantu města. V současné době se celý areál nachází v havarijním stavebně technickém stavu, část budov se již zřítíla a u ostatních je silně poškozený střešní a obvodový plášť.

Více informací zde v červnové tiskové zprávě Nadačního fondu Eliáška.

<https://www.kraj-lbc.cz/aktuality/milion-korun-pro-eliasku-kraj-podpori-zachranu-byvale-tovarny-na-vyrobu-lustru-n583923.htm>